

ELŐTERJESZTÉS

Szajol Községi Önkormányzat Képviselő testületének 2014. május 29-én tartandó ülésére, Szajol településen 2013. évben végzett gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátására vonatkozó átfogó értékelés

Tisztelt Képviselő testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló többször módosított 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) és a Gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló többször módosított 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet meghatározza a helyi Önkormányzat gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatait.

A törvény célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel, szolgáltatásokkal segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

A helyi Önkormányzatok elsődleges feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése és a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése.

Az Önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról a Gyvt. 96.§. (6) bekezdésének megfelelően minden évben átfogó értékelést kell készítenie, melyet a Képviselő testület megtárgyal. Az értékelést a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalának (továbbiakban Gyámhivatal) kell megküldeni.

I. A település demográfiai mutatói:

Év Fő	0-2 év	3-5 év	6-14 év	15-18 év	19-60 év	61 felett	Lakosságszám Összesen
2007	88	129	379	209	2417	806	4028
2008	100	110	384	224	2416	813	4047
2009	99	107	391	193	2421	817	4028
2010	92	99	377	192	2388	829	3977
2011	88	103	367	181	2377	840	3956
2012	92	93	356	179	2369	855	3932
2013	95	94	341	186	2335	850	3901

Településünkön 2011. évben a 0-18 éves korosztály 739 fő volt, 2013. évre 716 főre csökkent a számuk. A 0-2 éves korosztály száma emelkedést mutat ami biztató. Az összlakosságszámhoz képest folyamatosan csökken a 18 év alattiak aránya, ezzel párhuzamosan a 61 év felettek aránya nő.

II. Az önkormányzat által nyújtott ellátások biztosítása

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére irányul.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és a személyes gondoskodást nyújtó ellátások biztosítják.

2013. január 1. napjáig a települési önkormányzat jegyzőjének feladat- és hatáskörébe tartozó ellátások:

- a) teljes hatályú apai elismerő nyilatkozatot vesz fel,
- b) külön jogszabályban meghatározott esetben ügygondnokot, eseti gondnokot rendel ki, a kirendelt gondnokot felmenti, továbbá megállapítja munkadíját,
- c) a városi gyámhivatal megkeresésére a gyámsági és gondnoksági ügyekben leltározási feladatokat végez, környezettanulmányt készít, valamint közreműködik a gyámhivatali határozatok végrehajtásában,
- d) felveszi a szülő nyilatkozatát, amelyben hozzájárul gyermeke ismeretlen személy általi örökbefogadásához,
- e) dönt a gyermek védelembe vételéről és annak megszüntetéséről,
- f) a gyermeket azonnali intézkedést igénylő esetben a különélő másik szülőnél, más hozzátartozónál vagy más alkalmas személynél, illetve nevelőszülőnél, vagy - ha erre nincs mód - gyermekotthonban, fogyatékos személyek otthonában vagy pszichiátriai betegek otthonában helyezi el,
- g) megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát,
- h) megállapítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt, tartásra köteles hozzátartozó kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultságát,
- i) közreműködik a gyermektartásdíj iránti igény érvényesítésében a nemzetközi szerződésben meghatározottak szerint,
- j) közreműködik a gondozási díj, valamint a megelőlegezett gyermektartásdíj behajtásában,
- k) dönt a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásáról és az iskoláztatási támogatás folyósításának felfüggesztéséről, valamint az ezen ellátások felhasználására kirendelt eseti gondnok elszámolásának elfogadásáról, továbbá kezdeményezi a folyósító szervnél az iskoláztatási támogatás szüneteltetését és a szüneteltetés megszüntetését,
- l) megállapítja az óvodáztatási támogatásra való jogosultságot,
- m) ellátja a törvényben vagy kormányrendeletben hatáskörébe utalt egyéb gyermekvédelmi és gyámügyi feladatokat.

2013. január 1. napjától a települési önkormányzat jegyzőjének feladat- és hatáskörébe tartozó ellátások:

- a) a gyámhatósági ügyekben megkeresésre környezettanulmányt készít,
- b) megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát,
- c) megállapítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének fennállását,
- d) megállapítja az óvodáztatási támogatásra való jogosultságot,
- l) ellátja a törvényben vagy kormányrendeletben hatáskörébe utalt egyéb gyermekvédelmi és gyámügyi feladatokat.

Látható, hogy a gyámhatósági hatáskörök száma jelentősen lecsökkent. Azonban az elkerült ügyek száma településünkön nem volt magas számú, illetve a teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat felvételére sor kerül, de anyakönyvvezetői hatáskörben. Településünkön jelentős számú a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása iránti kérelem, mely hatáskör megmaradt. Új

feladatként jelentkezett, hogy 2013. szeptember 1. napjától a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállását határozattal kell megállapítani. A hatáskörök átcsoportosítása jelentős munkafolyamatot nem vett le önkormányzatunkról.

Az ellátások négy részre oszthatók:

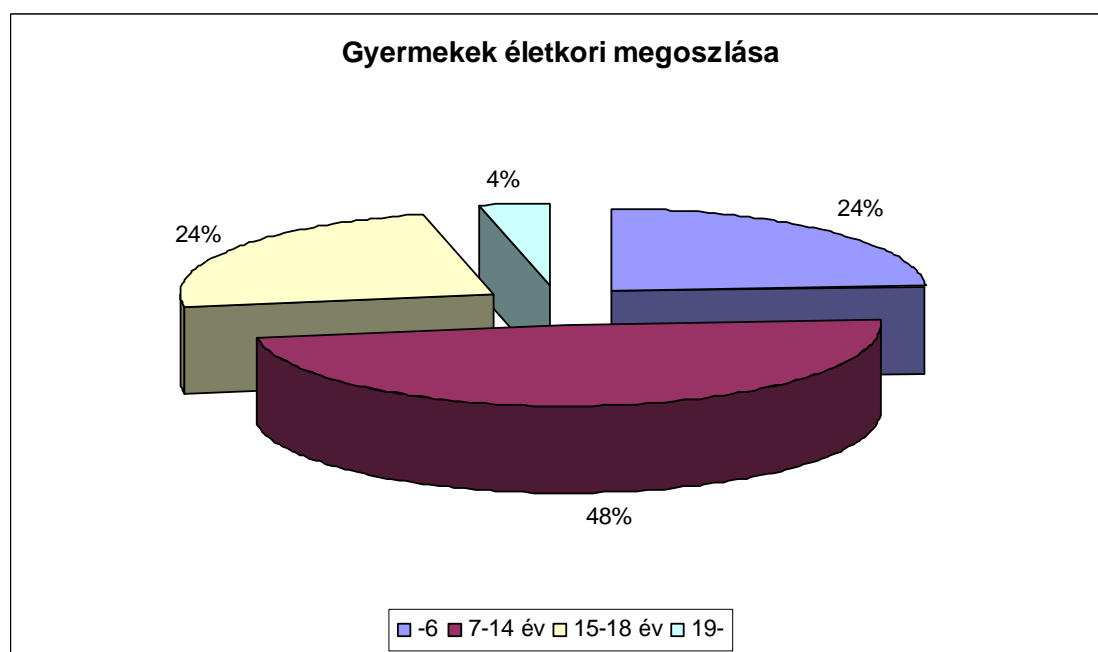
1. Pénzbeli és természetbeni ellátások
2. Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások
3. Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások
4. Gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések

1. Pénzbeli és természetbeni ellátások

● Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

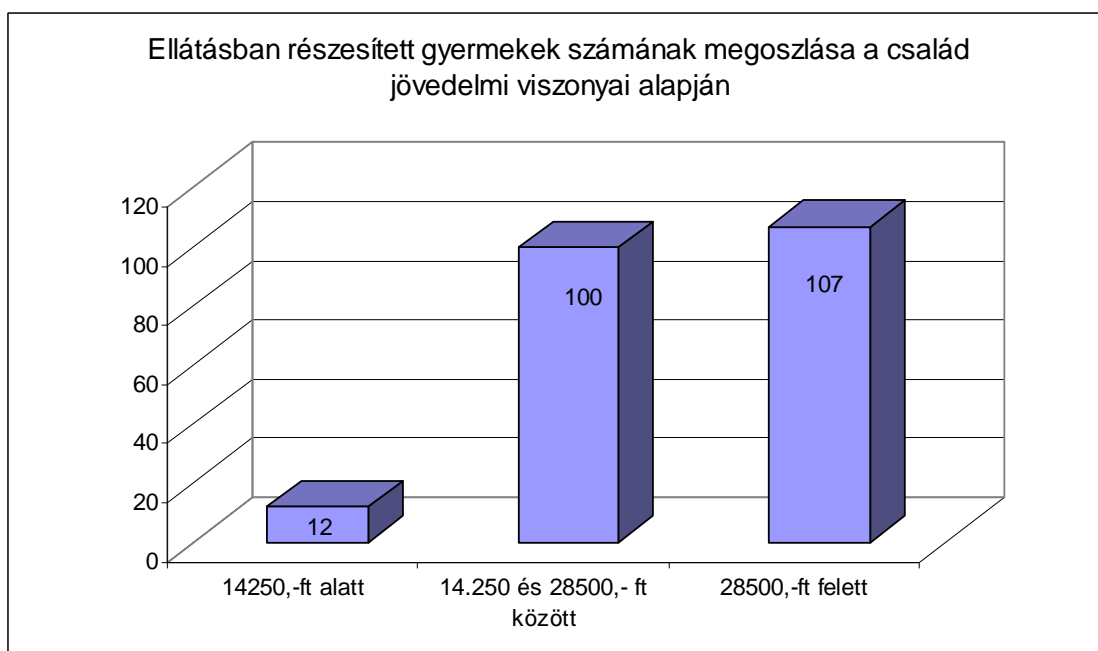
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításának feltétele, hogy a gyermeket gondozó családban a havi egy főre jutó jövedelem nem haladhatja meg a családban élőkénél az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át, gyermeket egyedül nevelőkénél, tartósan beteg gyermeket, súlyosan fogyatékos gyermeket nevelők, illetve nagykorúvá vált gyermek esetében 140%-át. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot évente meg kell igényelni. Az öregségi nyugdíjminimum összege 2013. évben is 28.500,-Ft volt.

Ennek figyelembevételével 2013. december 31-én 219 gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, mely 104 családot jelentett, melyből egyedülálló szülő 48. A 2012. december 31-i állapothoz képest 5 gyermekkel csökkent a számuk. A kedvezményre jogosult gyermekek étkezési támogatásban és tankönyvtámogatásban részesültek.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításához a család jövedelmi és vagyoni viszonyainak igazolásán kívül a tanulói jogviszony igazolása is szükséges.

A jogosultság megállapításához benyújtott jövedelemigazolásokból megállapítható, hogy a családok túlnyomó többségében 2013. évben a legtöbb gyermek esetében a családban a jövedelem meghaladta a nyugdíjminimumot.

2013. április 1. napjától új szabályozás került be a nagykorúak tekintetében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsági feltételek közé: a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultnak kellett lennie, hogy a támogatás megállapítható legyen. Ennek következtében, akik nagykorúvá válásuk előtt nem voltak jogosultak a támogatásra, nagykorúságuk után már nem is lehetnek.

Fentiek miatt 2013. évben elutasításra is sor került.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek természetbeni támogatásban részesültek augusztus és november hónapban, mely fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására használható Erzsébet-utalvány formájában.

A támogatás értéke gyermekenként 5.800,-Ft.

Átlagosan 190 gyermek részesült az egyszeri támogatásban.

A kifizetett egyszeri támogatás összege összesen: 2.204,-eFt volt, mely teljes összegben a Magyar Államkincstártól visszaigénylésre került.

A kiegészítő támogatás jelentős segítség a rászoruló családok számára.

● **Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás:**

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatást helyi rendeletünk szabályozza. A 2012. december 31-én hatályos szabályozás szerint, rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíthető az a gyermek, illetve család, akiknek az ellátásáról más módon nem lehet gondoskodni, illetve a család - az alkalmanként jelentkező többletkiadások miatt - időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartását veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

Gyermeknek minősül a 18 életévet be nem töltött személy.

Különösen létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetek a következők:

- krónikus, hosszantartó betegségből eredő jövedelem kiesés,
- nagyobb összegű nem tervezhető, illetve előre nem látható kiadások,
- egyéb támogatási formából való kiszorulás,
- igazolt krízishelyzet: elemi csapás, pl: árvíz, tűzvész stb.,
- 1-3 havi közszolgáltatási díjhátralék rendezése,

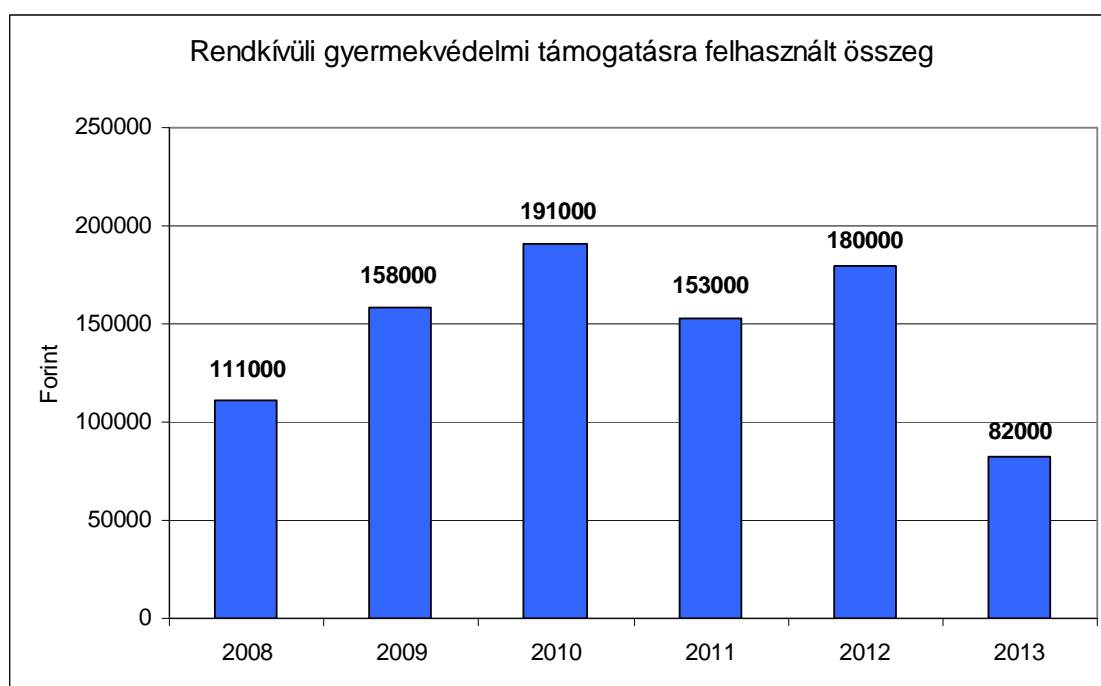
- átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásának elősegítése,
- a gyermek nevelésbe vételének megszűnését követő gyámhivatali visszahelyezés miatt jelentkező többletkiadások,
- szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása,
- egyéb szabályozhatatlan, különös méltánylást érdemlő esetek.

A megítélt támogatás összege, évente és gyermekenként nem haladhatja meg a mindenkori öregségi nyugdíjminimum legkisebb összegének 50%-át.

Ha a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül a támogatás összege nem haladhatja meg a mindenkori öregségi nyugdíjminimum legkisebb összegének 20%-át.

A benyújtott kérelmek indoklásából az tűnik ki, hogy 2012. és 2013. évben is a családok az alábbi indokokkal kérték a támogatást: gyógyszerköltségek, magasabb összegű iskolai kiadások fedezésére, illetve ruházatkódásra, mert a megemelkedett hiteltörlesztés és a közüzemi számlák miatt ezeket a kiadásokat már nem tudták fedezni. Sajnos a magas hiteltörlesztő részletek még mindig nagy gondot okoznak a település lakosainak.

2013. évben 15 család részesült a támogatásban, 4 család 2 esetben, 11 család 1 esetben, összesen 82.000,-Ft összegben. Ez a szám a 2012. évhez képest csökkenést mutat, mellyel a támogatásra fordított összeg is csökkent. A támogatás anyagi fedezetét teljes egészében az Önkormányzat biztosította.

- Óvodáztatási támogatás

A támogatás azon rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek szülőjének részére nyújtható, aki a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról. A támogatás igénybevételének további feltétele, hogy a gyermek felett a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő, illetve szülők az eljárásban

önkéntes nyilatkozatot tegyenek arról, hogy a gyermek hároméves koráig legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányaikat fejezték be sikeresen.

Településünkön az elmúlt évben 1 gyermek részesült óvodáztatási támogatásban, összesen 20.000,- Ft értékben.

2. Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások

• Gyermekjóléti szolgáltatás:

A gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel együtt Szajol Község Önkormányzatának fenntartásában 1999. október 04-én kezdte meg a működését településünkön.

A szolgálat munkáját segíti 2010. szeptember 01.-től egy fő közösségi szenvedélybeteg gondozó, aki hetente egy alaklommal tart ügyfélfogadást a településen.

2008. január 1-jén a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat a településen működő többi szociális ellátással együtt csatlakozott a Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása Szociális Szolgáltató Besenyszögi Központjához. Így a korábban az Önkormányzat által működtetett alapellátások kistérségi keretek között működnek tovább.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatnak 2013. december 21. óta egy felújított épület ad helyet, ahol a településen működő összes szociális alapszolgáltatás megtalálható. Számítógép áll a szolgálat rendelkezésére, ami nagyban megkönnyíti a munka gyors elvégzését, az internet hozzáférés is biztosított, valamint szolgálati kerékpár könnyíti a családgondozók munkáját.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

2013. december 31-i statisztikai adatok alapján a gondozott családok száma 29, ebben nevelkedő gyermekek száma 39. 2013. év folyamán alapellátás keretében 27 gyermek gondozása folyt, amely 22 családot jelentett. Védelembe vétel 6 családot érintett, mely családokban összesen 12 kiskorú gyermek nevelkedik.

Pártfogói felügyelet alatt jelenleg egy fiatalkorú sem áll.

Községünkben már évek óta egy nevelőszülői család található, ahol jelenleg is 5 gyermek nevelkedik.

Örökbefogadással kapcsolatos feladatokat nem kellett ellátnom, mivel 2013. évben ilyen jellegű intézkedésre nem került sor.

2013. év folyamán a Gyermekjóléti Szolgálattal történő kapcsolatfelvételek a következő módon alakultak:

Jelzőrendszer által küldött jelzések száma: **63 jelzés.**

- Egészségügyi szolgáltató : 1 – ebből védőnő: 1
- Közoktatási intézmény: 23 (szinte mind igazolatlan hiányzás miatt, jellemzően középiskolából)
- Rendőrség: 9
- Állampolgár: 5
- Jegyző, Gyámhivatal: 16

Információ nyújtására 155, és egyéb, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésre 32, tanácsadásra 154 esetben és segítő beszélgetésre 242 alkalommal került sor.

Családlátogatások száma: 53 alkalom.

A 2013. év folyamán 6 gyermek esetében fejeződhetett be a gondozás, 4 esetben sikeres családgondozás miatt, 2 esetben pedig a gyermek nagykorúvá válása miatt.

A gyermekjóléti szolgálat a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzésére észlelő- és jelzőrendszert működtet. A jelzőrendszer tagjai a településünkön: védőnők, házi orvosok, családsegítő szolgálat, általános iskola és napközi otthonos óvoda gyermek és ifjúságvédelmi felelőse, rendőrség. A jelzőrendszer tagjai kötelesek jelzéssel élni a gyermekjóléti szolgálat felé, ha a gyermek veszélyeztetettségét észlelik. A szolgálat folyamatos kapcsolatot tart a jelzőrendszer tagjaival esetmegbeszélések, esetkonferenciák és szakmaközi megbeszélések formájában. A megbeszéléseken feltárják a veszélyeztetettséget előidéző okokat és azok megoldására közösen tesznek javaslatot.

A jelzőrendszer tagjaival 2013-ban esetmegbeszélésre illetve esetkonferenciára 18 alkalommal, szakmaközi megbeszélésre pedig 6 alkalommal került sor. Elmondható, hogy a jelzőrendszer tagjai közül a Gyermekjóléti Szolgálatnak jó munkakapcsolata van a védőnőkkel, az iskola és óvoda gyermekvédelmi felelősével, pedagógusaival, a gyámhatóság munkatársával.

A gyermekjóléti szolgálat a gondozási tevékenysége során hátrányos és veszélyeztetett gyermekekkel találkozhat. A gyermekek veszélyeztetettségének okai leginkább a családok anyagi helyzetére vezethetők vissza. Sokan küzdenek anyagi, lakhatási problémákkal, súlyos terhet ró a családokra a növekvő munkanélküliség. A mindennapos megélhetési gondok miatt egyre kevesebb figyelem jut a gyermekekre, egyre gyakoribb probléma a gyermekek tankötelezettségének elmulasztása. Sajnos egyre inkább jelen vannak a deviáns viselkedésű gyermekek, melynek hátterében gyakran a szülők elhanyagoló nevelése áll. További problémát jelentenek a szülők életvezetési problémái, a gyermekekkel való kevés törődés és a helytelen nevelési attitűdök.

A probléma típusa szerint az első helyen 2013. évben a gyermeknevelési probléma és a magatartászavar, valamint a szülők életvitele állt. Ezt követte a családi konfliktus, majd az anyagi problémák és a szülői elhanyagolás. Sajnos egyre több családban fordul elő családon belüli bántalmazás. A bántalmazás jellege leginkább lelki, de egyre többször fordul elő fizikai bántalmazás is. A családok nehéz anyagi helyzete miatt mindkét szülő türelmetlenebb, és sok esetben a két szülő egymást bántva vezeti le a feszültséget nemegyszer a gyermekeik szeme láttára. A Szolgálat igyekszik, ezen családoknak olyan konfliktuskezelési illetve, problémamegoldási tanácsokat javasolni, melyek alkalmazásával a mindennapi életükben felmerülő gondokat, problémákat sikeresen kezelni tudják.

2007-ben a település képviselőtestülete elfogadta, hogy a helyettes szülői ellátást a Szolnoki Kistérség lássa el. Helyettes szülői ellátás igénybevételére a tavalyi év folyamán nem került sor.

Gyermekkorú által elkövetett szabálysértésről 2013. évben jelzés nem érkezett a Szolnoki Rendőrkapitányságtól a Szolgálathoz.

- Gyermekek napközbeni ellátása:

A gyermekek napközbeni ellátását napközi otthonos óvoda és az általános iskola biztosítja. Mindkét intézmény egy telephellyel működik. 2013. évben 102 fő óvodás, a 2013. szeptember 1. napján 290 fő iskolás volt.

Az óvoda napi háromszori étkezést biztosít a gyermekek számára. Az iskolában lehetőség van a menza ebédre, a tízórai és ebédre, valamint a háromszori étkezésre.

Az óvodában 26 fő, az iskolában 91 gyermek ingyenes étkezésben részesült. 50%-os térítési díj ellenében étkezett iskolánkban 43, óvodánkban 9 gyermek.

A kedvezményes étkezések után az önkormányzatot terhelő rész összesen 13.754,- eFt volt az elmúlt évben.

A Szolnoki Kistérségi Többcélú Társuláshoz csatlakoztunk 2008. január 1. napjával. A csatlakozással a helyettes szülői ellátás is biztosított településünkön. 2013. évben ezen szolgáltatás igénybevételére nem került sor.

3. Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások

E feladatok ellátása településünk számára nem kötelező.

4. Gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések

A jegyző feladatkörébe a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának határozattal történő megállapítása tartozik 2013. szeptember 1. napjától.

2013. szeptember 1 és december 31 között 22 fő hátrányos helyzetű gyermek volt, akik 13 családban nevelkednek és 15 halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, akik 8 családban nevelkednek.

A Szolnok Városi Gyámhivatal felkérésére a gyámhatósági tevékenységgel kapcsolatos ügyekben jegyzőkönyvi meghallgatásokat, kiskorút vagy gondnokoltat érintő leltárfelvételeket, és környezettanulmányokat készítettünk.

A Gyámhivatallal rendszeres és jó a kapcsolatunk.

2013. évben is a szajoli gyámhatóság és a Gyermekjóléti Szolgálat a Községi Ház és Könyvtár, az iskola és az óvoda együttműködve biztosított szabadidős programokat a 18 év alatti gyermekek számára, felvilágosító előadásokat szervezett és kiemelt figyelmet fordított a gondozott gyermekekre. A helyi civil szervezetek több alkalommal vettek részt szabadidős és közösségfejlesztő programok lebonyolításában, szervezésében.

Összességében elmondható, hogy a helyi intézmények szakemberei az elmúlt évben is együttműködve, folyamatosan szerveztek a gyermekek védelmét és a prevenciót biztosító rendezvényeket, kiemelt figyelmet fordítva az egészségmegőrzésre és a tudatos életmódformálásra.